

Dosarul nr. 2rhc-3/23
2-17087945-01-2rhc-08022023

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud: S. Bragarenco)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Pruteanu, A. Malîi, I. Dutca)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud: M. Ghervas, I. Bejenaru, N. Craiu, A. Miron, V. Burduh)

ÎNCHEIERE

12 iulie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Mariana Pitic
Aliona Donos
Sergiu Daguța
Oxana Parfeni

examinând cererea de revizuire depusă de Întreprinderea Mixtă „Applum-D.A.B.” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Cijicenco Radu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Mustang” împotriva Întreprinderii Mixte „Applum-D.A.B.” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la rezilierea contractului de subarendă și încasarea plății pentru subarendă terenurilor agricole,
împotriva deciziei din 14 decembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a ț ă:

La 30 noiembrie 2017, SRL „Mustang” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Applum-D.A.B.” SRL cu privire la rezilierea contractului de subarendă și încasarea plății pentru subarendă terenurilor agricole.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 01 octombrie 2011, a încheiat cu ÎM „Applum-D.A.B.” SRL contractul de subarendă în agricultură nr. 1, în baza căruia SRL „Mustang”, în calitate de arendaș al terenurilor cu destinație agricolă, deținute conform contractelor dearendă, conform actului de predare-preluare, a transmis ÎM „Applum-D.A.B.” SRL în subarendă terenurile cu destinație agricolă, pe un termen de 29 ani, cu suprafața totală de 39,8272 ha, iar ÎM „Applum-D.A.B.” SRL a preluat terenurile pentru cultivarea plantației multianuale și a altor culturi agricole.

Reclamantul a menționat că, pentru folosirea terenurilor subarendate, ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, s-a obligat să achite în perioada ianuarie - octombrie a fiecărui an, plată anuală de subarendă, în cuantum fix, sau cu acordul ambelor părți

în bani, luându-se ca bază prețul de piață la momentul achitării după cum urmează: grâu – 12 165 kg sau 24 330 de lei, cu prețul de unitate 2 lei; orz - 3 132 kg sau 6 264 de lei, cu prețul de unitate 2 lei; răsărită - 1 787 kg sau 7 148 de lei, cu prețul de unitate 4 lei; porumb - 2,1 ha sau 12 600 de lei, cu prețul de unitate 2 lei; grâu, pentru livadă – 600 kg sau 1 200 de lei, cu prețul de unitate 2 lei.

Reclamantul a indicat că și-a onorat obligațiunile contractuale și a transmis terenurile menționate în folosința ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, însă pârâtul nu și-a îndeplinit obligațiunile sale contractuale și nu a achitat plata de subarendă în conformitate cu condițiile contractuale, acumulând o datorie pentru perioada de șase ani (2012-2017) și anume: 72 990 kg de grâu sau 145 980 de lei, 18 792 kg de orz sau 37 584 de lei, 10 722 kg de răsărită sau 42 888 de lei, 12,6 ha de porumb sau 75 600 de lei, 3 600 kg de grâu pentru livadă sau 7 200 de lei.

Reclamantul a precizat că, având în vedere încălcarea gravă a condițiilor contractuale de către pârât, neachitarea plății pentru subarendă, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, a fost înaintată pârâtului o reclamație, care a rămas fără răspuns.

SRL „Mustang” a solicitat rezilierea contractului de subarendă nr. 1 din 01 octombrie 2011, încheiat cu ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, încasarea sumei de 156 126 de lei cu titlu de plată pentru subarendă pentru perioada (2015-2017) și încasarea sumei de 4 684 de lei cu titlu de taxă de stat.

Prin hotărârea din 16 iulie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Mustang”.

S-a reziliat contractul de subarendă nr. 1 din 01 octombrie 2011, încheiat între SRL „Mustang” și ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, cu obligarea ÎM „Applum-D.A.B.” SRL să restituie SRL „Mustang” terenurile subarendate.

S-a încasat de la ÎM „Applum-D.A.B.” SRL în beneficiul SRL „Mustang” suma de 154 626 de lei cu titlu de datorie pentru plata subarendei în agricultură pentru perioada anilor 2015 - 2017 și suma de 4 639 de lei cu titlu de taxă de stat.

Prin decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, reprezentată de avocatul Cotruță Pavel și s-a menținut hotărârea din 16 iulie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Prin decizia din 07 aprilie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul declarat de ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, reprezentată de avocatul Cotruță Pavel, casată decizia din 26 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău și remisă cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 29 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul depus de ÎM „Applum-DAB” SRL, reprezentată de avocatul Cotruță Pavel, s-a casat hotărârea din 16 iulie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia din 14 decembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de SRL „Mustang”, reprezentată de avocatul Cîșlari Ion, s-a casat integral decizia din 29 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și s-a menținut hotărârea din 16 iulie 2019 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

La 08 februarie 2023, ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, reprezentată de avocatul Cijicenco Radu, a depus cerere de revizuire a deciziei din 14 decembrie 2022 a

Curtii Supreme de Justiție, prin care a solicitat admiterea cererii, casarea deciziei instanței de recurs cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.

Revizuentul drept temei de declarare a revizuirii a invocat prevederile art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă - au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

Astfel, a menționat că prin hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Babici Anna, Babici Victor, Lascarti Zinaida, Dobîndă Alexandr, Dobîndă Anatoli, Dobîndă Svetlana, Dobîndă Oleg, Dobîndă Valeriu, Palanciuc Anastasia, Palanciuc Angela, Șcerbina Iurie împotriva SRL "Mustang", intervenient accesoriu ÎM „Applum-D.A.B.” SRL cu privire la rezoluțiunea contractelor de arendă și obligarea restituirii terenurilor agricole.

Prin hotărârea în cauză, instanța a constatat că subarendașul ÎM „Applum-D.A.B.” SRL a preluat obligațiunea SRL „Mustang” de achitare a plății de arendă direct către proprietarii terenurilor agricole, în contul achitării plății de subarendă.

Revizuentul a specificat că hotărârea respectivă nu a fost anexată la materialele cauzei și respectiv instanța de recurs nu a cunoscut despre existența acesteia.

Prin urmare, nu au fost luate în considerație circumstanțele constatate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată până la examinarea cauzei în ordine de recurs.

De asemenea, ÎM „Applum-D.A.B.” SRL a invocat și prevederile art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă – instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

La caz, a susținut că urmau a fi atrași în proces proprietarii terenurilor agricole, astfel instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces, or, proprietarii terenurilor agricole nu au dat acordul la rezilierea contractelor de subarendă, în condițiile în care subarendașul ÎM „Applum-D.A.B.” SRL și-a executat obligațiile de plată a arendei anuale beneficiarului final (proprietarilor de terenuri), iar majoritatea dintre aceștia deja au expediat solicitări de reziliere a contractelor de arendă către SRL "Mustang" în legătură cu încheierea noilor contracte de arendă cu ÎM „Applum-D.A.B.” SRL.

La 19 mai 2023, prin intermediul oficiului poștal, SRL "Mustang", reprezentată de avocatul Cîșlari Ion a depus referință la cererea de revizuire depusă de ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, prin care a solicitat să fie respinsă ca inadmisibilă.

Studiind cererea de revizuire în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curtii Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă din următoarele considerente.

În conformitate cu art.453 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în

mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Din textul cererii de revizuire depusă de ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, se constată că revizuentul a solicitat revizuirea deciziei din 14 decembrie 2022 a Curții Supreme de Justiție, iar drept temei de revizuire a invocat art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă – au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului.

Astfel la caz, Completul de judecată reține că drept temei de declarare a cererii de revizuire, ÎM „Applum-D.A.B.” SRL a invocat că la 29 iulie 2021 a fost pronunțată hotărârea Judecătoreiei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Babici Anna, Babici Victor, Lascari Zinaida, Dobîndă Alexandr, Dobîndă Anatoli, Dobîndă Svetlana, Dobîndă Oleg, Dobîndă Valeriu, Palanciuc Anastasia, Palanciuc Angela, Șcerbina Iurie împotriva SRL ”Mustang”, intervenient accesoriu ÎM „Applum-D.A.B.” SRL cu privire la rezoluțiunea contractelor de arendă și obligarea restituirii terenurilor agricole.

Revizuentul a invocat că pe parcursul examinării cauzei menționate și prin referința depusă, SRL ”Mustang” a recunoscut că ÎM „Applum-D.A.B.” SRL, în calitate de arendaș, a preluat și achitat plata de arendă direct de la proprietarii terenurilor agricole în locul SRL ”Mustang”, în contul plății de subarendă către ultima.

Prin urmare, revizuentul a specificat că hotărârea respectivă nu a fost anexată la materialele cauzei, circumstanță care a fost ascunsă de către reprezentanții SRL „Mustang” și respectiv instanța de recurs nu a cunoscut despre existența acesteia, iar în consecință nu au fost luate în considerație circumstanțele constatate printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, pronunțată până la examinarea cauzei în ordine de recurs și care pot influența soluția emisă de instanța de recurs.

Verificând circumstanțele expuse în cererea de revizuire prin prisma prevederilor art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, în speță, argumentele nu se încadrează în rigorile normei de drept enunțate, deoarece revizuentul a anexat hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătoreiei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, fără a aduce probe care ar indica la circumstanțele noi descoperite, așa după cum prevede dispoziția art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă.

Completul de judecată reține că pentru motivul de revizuire prevăzut de art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărârii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire.

În același timp, revizuentul trebuie să probeze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

Or, lipsa acestui suport probatoriu, ca element indispensabil al temeiului prevăzut la art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, decade sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

Astfel, cu referire la prevederile enunțate, Completul de judecată remarcă că cele invocate de ÎM „Applum-D.A.B.” SRL în susținerea cererii de revizuire nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă or, revizuentul făcând referire la hotărârea din 29 iulie 2021 a Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, care în opinia sa confirmă circumstanțe esențiale ale cauzei, nu a făcut dovada faptului că nu a cunoscut aceste circumstanțe anterior emiterii deciziei instanței de recurs și nu a avut posibilitatea de a le cunoaște.

În speță, Completul de judecată constată că în cauza civilă, care s-a finalizat cu pronunțarea hotărârii din 29 iulie 2021 a Judecătorei Căușeni, sediul Ștefan Vodă, revizuentul ÎM „Applum-D.A.B.” SRL a avut calitatea de intervenient accesoriu, a fost prezent la examinarea cauzei respective, nu a fost lipsită, în sensul art. 56 alin. (1) și art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, să prezinte la examinarea cauzei în ordine de apel și recurs hotărârea judecătorească pe care o invocă drept temei de revizuire.

La caz, Colegiul reține că cele invocate de revizuent în cererea de revizuire nu sunt circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei și nu pot servi temei pentru redeschiderea procesului.

Prin urmare, argumentele invocate de revizuent nu cad sub incidența prevederilor art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, și ca rezultat indică la caracterul declarativ al cererii de revizuire, fiind lipsită de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului revizuentului cu soluția dată de instanța de recurs, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a revizuirii.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că drept temei de declarare a revizuirii, ÎM „Applum-D.A.B.” SRL a invocat și prevederile art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă, conform cărora revizuirea se declară în cazul în care instanța a emis o hotărâre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces.

Redeschiderea procesului în temeiul art. 449 lit. c) Codul de procedură civilă este condiționată de prezentarea probelor ce confirmă că la emiterea hotărârilor, instanțele de judecată s-au expus în privința unor persoane care nu au fost atrase în proces ca participanți, însă au fost lezate în drepturi.

În acest sens, revizuentul urmează să prezinte probe pertinente și concludente, iar instanța urmează să constate dacă prin hotărârea supusă revizuirii, persoanei i-au fost încălcate careva drepturi.

După cum s-a constatat, în cererea de revizuire, ÎM „Applum-D.A.B.” SRL a invocat că la examinarea cauzei, nu au fost atrași în proces proprietarii terenurilor agricole care constituie obiect al contractelor de subarendă în litigiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că în cazul invocării temeiului prevăzut de art. 449 lit. c) din Codul de procedură civilă, este important ca hotărârea a cărei revizuire se cere să fie emisă în lipsa unei persoane care nu a fost implicată în proces, iar instanța de judecată să constate că persoana care nu a fost implicată în proces este subiect al raportului litigios.

Însă, în speță, nu s-a demonstrat existența faptului că prin emiterea deciziei a cărei revizuire se solicită, au fost afectate careva drepturi ale proprietarilor terenurilor agricole.

Or, în cazul în care proprietarii terenurilor agricole se consideră lezați în careva drepturi, nu sunt lipsiți de dreptul de a solicita revizuirea deciziei instanței de recurs.

Prin urmare, cele specificate în cererea de revizuire nu pot fi calificate altfel, decât o încercare a revizuentului de a crea o vizibilitate falsă privind existența unui temei de drept, la caz, a unui temei de revizuire.

Având în vedere cele menționate, Completul de judecată consideră că nu este posibilă derogarea de la principiul securității raporturilor juridice, or circumstanțele invocate de revizuent nu sunt de așa natură încât să afecteze legalitatea deciziei a cărei revizuire se cere și, în special nu lezează temeinicia soluției date de instanța de recurs.

Această situație indică la caracterul declarativ al cererii de revizuire, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a revizuirii.

Situația de fapt impune de a remarca că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice.

De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, care sunt prevăzute în mod limitativ în art. 449 din Codul de procedură civilă.

În consecință sub aspectul analizat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate în cererea de revizuire, nu atestă prin prisma art. 449 din Codul de procedură civilă, careva temeiuri legale de revizuire.

În contextul dat, urmează a se preciza că admiterea cererii de revizuire ar contravine și principiului securității raporturilor juridice, care presupune respectul față de principiul lucrului judecat și ar constitui o violare a art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere printre altele, că atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (cazul *Brumărescu contra României*).

Principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești cere că nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (cazul *Roșca contra Moldovei*).

Din considerentele menționate și având în vedere că motivele invocate în cererea de revizuire nu corespund prevederilor art. 449 lit. b) și c) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la

concluzia de a respinge cererea de revizuire depusă de ÎM „Applum-D.A.B.” SRL ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Întreprinderea Mixtă „Applum-D.A.B.” Societate cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Cijicenco Radu, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Mustang” împotriva Întreprinderii Mixte „Applum-D.A.B.” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la rezilierea contractului de subarendă și încasarea plății pentru subarenda terenurilor agricole.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Mariana Pitic

Aliona Donos

Sergiu Daguța

Oxana Parfeni